

Referat despre Racea de Marin Sorescu - prima parte

Daca trilogia pe tema existentiala "Setea muntelui de sare" ("Iona", "Matca" si "Paracliserul") dezbate conditia singuratatii omului in lume, trilogia inceputa prin piesa Racea si continuata prin A treia teapa da glas - dupa cum observa Edgar Papu "haosului si absurdului istoriei". Mai mult decat atat ea confera o formula noua dramei si intregii literaturi istorice de la noi, imprimand patriotismului, spiritul romanesc al simplitatii si discretiei.

Piesa a suscitat inca de la aparitie, interesul larg al criticii si al oamenilor de teatru. S-a ajuns chiar, ca aceasta lucrare dramatica contemporana care trateaza materia istoriei sa fie comparata cu "Romulus cel Mare" al lui Fr. Durrenmatt. Apropierea rezista in ce priveste similitudinile intre ideile si modalitatile prin care cei doi suverani fac o amara judecata asupra umanitatii. Numai ca, la Sorescu, nu Mahomed este centrul piesei iar existenta si faptele sale apar mai mult anistorice, sultanul nu intrevece nici o finaitate faptelor sale, savarsindu-le cu cinism fatalist si fiind perfect constient ca prin infruntarea cu Vlad Tepes intra intr-o aventura fara acoperire, care frizeaza imposibilul... In contrapondere cu zona reprezentata de sultan, exista o zona "rituala", in centrul careia se afla Vlad (chiar daca nu apare in scena) si prin el - Tara, aceste entitati romanesti intampinand evenimentele sub specia eternitatii, cu o straveche, trainica si totala neinduplecare demna.

Cele doua "zone" sunt opuse si ca atmosfera, ca mod de viata si de gandire, ca atitudine in fata istoriei. Marin Sorescu reflecta, ca intr-o oglinda shakespeareana, curtea sultanului, un simulacru senil si decrepit de curte bizantina (de altfel, ultimele reziduri ale stapanirii Paleologilor, aparitii depersonalizate, care poarta masca si iluzia "independentei", sunt purtate de Mahomed dupa el, intr-o cusca imunda), suite de favoruri si dizgratii, o atmosfera de tolaneala si lene balcanica. In acelasi timp, zona in care traiesc si actioneaza romanii prezinta o masivitate reala o perfecta concordanta a impulsului cu fapta, o stapanita asumare a realitatii pana la jertfa suprema. De o parte, asadar, zarva si trufie de "stapani ai Europei", de cealalta un calm si hotarat reflex atotcuprinzator al iubirii si jertfei pentru pamantul tarii, ca pendulare a unui clopot uman care cheama la rezistenta nationala.

Iar intre lumile acestea puse fata in fata, personajul scripcarului Panzaru, un Vantura Lume fulgerat de geniul artei si al filozofarii populare (ca si Minica din "A treia teapa"), un veritabil periscop, o isteata privire in afara intreprinsa de un Pacala hoinar, ce-si transporta dorul de tara pe uriasele talpi ale opincilor sale taranesti. Aceste planuri paralele, contrastante, sustin imagistic si dramatic ideea ca sultanul si anturajul sau, ridicola curte bizantina si uzurpatorul Radu cel Frumos, sunt dezlipiti de radacini si, in chip immanent, sortiti esecului existential si istoric.